

Liperin kunnan lausunto Pohjois-Karjalan työllisyysalueen talousarvioesityksestä 2026

Kunnanhallitus 03.11.2025 § 246

521/00.04.01.00/2025

Pohjois-Karjalan työllisyysalueen järjestämisvastuusopimuksen mukaisesti työllisyysalueen talousarvio laaditaan vastuukunnan talousarvion vuosikellon mukaisesti ja se toimitetaan työllisyysalueen kunnille lausuttavaksi. Talousarvion hyväksyy vastuukunnan valtuusto työllisyysalueen lautakunnan ja vastuukunnan hallituksen esityksestä.

Pohjois-Karjalan työllisyysalueen lautakunta on hyväksynyt esitykset Pohjois-Karjalan työllisyysalueen talousarviosta sekä kuntien maksuosuuksista ja pyytää niistä lausuntoa työllisyysalueen kunnilta. Lausunnot tulee toimittaa Joensuun kaupungin kirjaamoon, kirjaamo@joensuu.fi 5.11.2025 mennessä.

Lausunto

Pohjois-Karjalan työllisyysalueen talousarvion vuodelle 2026 esitetään olevan TE-palvelujen järjestämiseksi osoitetun yhteenlasketun valtionosuuden suuruinen.

Valtionosuuksia maksetaan työikäisen väestön, työttömien määrän sekä vieraskielisen väestön perusteella. Työllisyysalueen laskennallinen valtionosuus vuodelle 2026 on yhteensä 20,6 M€, josta Liperin kunnan osuus 1 317 166 euroa.

Kunnille tuotettujen lakisääteisten TE-palvelujen nettokustannukset jaetaan työllisyysalueen

- yhteisiin kustannuksiin, joita ovat työnantajapalveluiden, työnhakijan erityispalveluiden, työllisyyden ekosysteemin hallinnoinnin sekä työllisyyspalvelujen tukipalveluiden kustannukset,
- Joensuun, Joensuun seudun, Keski-Karjalan ja Pielisen Karjalan työnhakija-asiakkaan palvelualueiden kustannuksiin sekä
- asiakkaille tarjottavien työllisyyttä edistävien ostopalveluiden sekä palkkatukien, ja starttirahojen kustannuksiin.

TE-uudistuksen rahoitusmalli ei ole toteutunut kustannusneutraalina, joten se jo lähtökohtaisesti rajoittaa kuntien mahdollisuuksia selviytyä uusista tehtävistään. Varsinkin tämänhetkisessä heikentyneessä talous- ja työllisyystilanteessa uudistuksen rahoitusvaje heikentää työllisyysdenhoidon edellytyksiä.

Jo ensimmäisenä toimintavuonnaan työllisyysalueet ovat joutuneet reagoimaan rahoituksen niukkuuteen muun muassa rajoittamalla tukien ja korvausten maksamista.

Selvimmän määrärahojen niukkuus näkyy tällä hetkellä ns. välityömarkkinoiden, erityisesti yhdistysten mahdollisuuksissa tarjota palkkatuettua työtä ja muita työllistymistä edistäviä palveluja heikossa työmarkkina-asemassa oleville työnhakijoille.

Työllisyyspalveluissa on jouduttu ja jouduttaneen jatkossakin sopeutumaan merkittävästi alhaisempiin määrärahasoihin verrattuna aikaan ennen TE-uudistusta.

Määrärahojen niukkuus palvelutarpeisiin nähden pakottaa tekemään valintoja muun muassa annettavien palvelujen tai esimerkiksi työllistämiseen myönnettävien taloudellisten tukien suhteen samalla, kun kuntien maksamat työttömyysetuudet jatkavat nousuaan.

Huomattavaa on, että viime vuodenvaihteen lakimuutosten ja työttömyyden nousun vuoksi Pohjois-Karjalan kuntien tammi-syyskuussa maksamat työttömyysetuudet ovat kuluvana vuonna olleet noin 45 % suuremmat kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2024.

Tilanne on kaksijakoinen: toisaalta työttömyys on korkealla tasolla, toisaalta työnantajat eivät aina löydä tarvitsemiaan osaajia. Tämä edellyttää työllisyyspalvelujen uudistumista ja entistä aktiivisempaa otetta työmarkkinoiden kohtaannon edistämiseen. Alueellisen työllistämislisän ja muiden työnantajille suunnattujen tukimuotojen kehittäminen on oikea askel tähän suuntaan.

Uuden työllistämislisän ohella tulee harkita muun muassa palkkatukimäärärahojen tarkempaa suuntaamista siten, että käytettävissä olevilla varoilla olisi saavutettavissa nykyistä vaikuttavampaa työllistymistä.

Perusteltua on määrärahojen osittainen painottaminen esimerkiksi nuoriin ja toisaalta työnantajille, joissa työnhakijan työllistymisen voi myös tukijakson jälkeen arvioida olevan todennäköistä.

Myös palveluhankinnoissa ja kumppanuuksissa on syytä hakea enemmän vaikuttavuutta pelkkien toteutuneiden suoritteiden lisäksi. Taloudellisena kannustimena esimerkiksi tulospäätteistä hankintamallia kannattaa kehittää kartoitettuihin palvelutarpeisiin vastaamiseksi.

Varsinkin pidemmällä aikavälillä tämäntapainen hankintatapa voi tuoda säästöjä julkisiin menoihin, kun tiiviissä vuoropuhelussa

palveluntuottajien kanssa omaksutaan uudenlaisia käytännön toimintamalleja työllisyydenhoidon palveluihin.

Kaiken kaikkiaan Pohjois-Karjalan työllisyysalueen talousarvioesitys perustuu kuntien laskennallisiin valtionosuuksiin. Talousarviota määrittää kuntien välinen sopimus julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä, vuoden 2026 palvelusuunnitelma sekä maksuosuuksien ennalta sovitut määräytymis- ja laskentaperusteet.

Liperin kunnalla ei ole tältä osin huomautettavaa talousarvioesitykseen tai kuntien maksuosuuksiin.

Liperin kunta edellyttää, että talousarvion toteumaa seurataan tarkasti ja että kuntien maksuosuudet vastaavat myös todellisuudessa toteutuneita kustannuksia.

Vaikutusten arviointi	Laskennallisten valtionosuusmäärärahojen riittämättömyys ilmenneisiin palvelutarpeisiin tarpeisiin nähden heikentää pitkällä tähtäimellä työvoimaviranomaisen kykyä tarjota kattavaa palveluvalikoimaa. Ongelma on rakenteellinen ja työllisyysalueilla tuleekin jo hyvissä ajoin pyrkiä uudistumaan siten, että ne kykenevät yhdessä verkostojensa kanssa löytämään entistä joustavampia ja vaikuttavampia työllistämisen keinoja.
Valmistelija	Työllisyyspalveluvastaava
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Liperin kunnanhallitus antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Pohjois-Karjalan työllisyysalueen talousarvioesityksestä 2026.
Päätös	Liperin kunnanhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Pohjois-Karjalan työllisyysalueen talousarvioesityksestä 2026.
Ote	kirjaamo@joensuu.fi
Lisätietoja	Työllisyyspalveluvastaava, p. 050 430 6039